

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCVI. Religiosum nihil proprium habere posse. Quomodò intelligendum sit quod dicitur, religiosum proprietarium decedentem, sepulturâ Ecclesiasticâ privandum. Professum testari non posse; bona ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

quæ veniant? fusè explicat Barbof. in *trakt. de appell. verb. c. 247. per tot. & in decis. Apost. collect. 678.*

- 22 Ubi notandum est, quod licet ornamenta & paramenta Ecclesiarum, reperta apud clericos post eorum mortem, pertineant ad Ecclesiam, nec de illis disponere possint in favorem aliorum, juxta Bullam Sanctæ memoriæ Pii V. factam anno 1567. die 3. Kalend. Septemb. relata apud Navarrum in *trakt. de spol. cler. in cap. non liceat Papa. 12. quest. 2. §. 8.* Tamen in præsentī civitate, Bulla hujusmodi nunquam fuit usū recepta; quod non est novum, cum sint multæ aliæ constitutiones Pontificum, quæ in diversis partibus non sunt in usu, & veluti Bulla ejusdem Pii V. super censibus, quæ in his partibus non observatur: & cum Illustrissimus bon. mem. Joseph. Ferrer, Archiepiscopus Urbanensis aliàs illam publicari fecisset, reclamante civitate; summus Pontifex mandavit contractus censuales fieri, prout antea fieri solebant: eadem ratione dicta Bulla super ornamentis non fuit usū recepta, prout egomet indicavi à multis annis, cum R. P. Vicegerente, contra capitulum Ecclesiæ Sancti Desiderii: quamvis idem Dominus Vicegerens esset Præpositus illius Ecclesiæ in causa dicti capituli, contra hæredes Domini Falot Canonici. Maximè quia constabat ex depositione testium de contraria Bullæ observantia. † Sicut spolia, exceptis Episcopis, & Archiepiscopis, non sunt in his partibus adversus clericos sæculares, ex immemoriali consuetudine, & Bullis ac diplomatibus Apostolicis, ut quotidie vidimus observatum. Et dum Illustriss. bon. mem. Dominus Philonardus, tunc Archiepiscopus, & Vicelegatus Avenionensis, voluisset spolia nomine capere bona per quosdam clericos sæculares relicta: totus clerus, me consulente, recurrit ad Sanctissimum & Eminentissimum Cardinalem Legatum, & obtinuit ne procederetur ad ulteriora, sed bona penes successores libera remanerent.
- 25 † Quod enim Bullæ non receptæ non obligent, tradit Navarr. *consil. 1. num. 23. usque ad 33. Oldrad. consil. 259. Impugnatur, num. 1. versic. quia illud statutum. Jason in l. si filius qui patri, num. 22. ff. de liber. & posthum. Aretin. consil. 11. Procedendum, num. 1. & consil. 153. Consultatio proposita, num. 1. in fin. Alexand. consil. 18. num. 5. volum. 2. consil. 132. volum. 1. & consil. 39. vol. 3. † Neque necesse est in isto casu intervenire sententiam in contradictorio judicio latam, cum sufficiat simplex inobservantia, ex Navarr. *loc. citat. num. 26.* Lex enim quæ nunquam fuit observata, non potest dici abrogata; cum nunquam recepta fuerit: ita Roland. *consil. 8. num. 30. & 34. volum. 1.**

CAPUT XCVI.

Religiosum nihil proprium habere posse. Quomodo intelligendum sit quod dicitur, religiosum proprietarium decedentem, sepulturâ Ecclesiasticâ privandum. Professum testari non posse: bona tamen sua inter liberos æqualiter, vel inæqualiter dividere posse; relicta filiis saltem legitimâ, Monasterio verò, sua portione: & quæ illa sit. Transactio super nullitate professionis promissâ pecuniâ intuita bonorum amissorum, an sit simoniaca? Legatum factum monacho ea conditione,

ut mon. st. rio non quæritur, an sit validum? Et si legatum factum fuerit religioso pro suis necessitatibus, utrum cessante necessitate debeat.

SUMMARIUM.

- 1 Monachus nihil proprium habere potest.
- 2 Monachus proprietarius decedens sepultura Ecclesiastica est privandus.
- 3 Quæ sit pena monachi proprietarii, ex Concilio Tridentino.
- 4 Ut religiosus, qui proprium habere reperitur, prius sepultura Ecclesiastica, debet præstare monito Superioris.
- 5 Monachus vivens non privatur altaris ministerio ob peccatum proprietatis, nisi prævia mentione.
- 6 Fallit in iis qui strictam Sancti Francisci paupertatem observant.
- 7 Et in istis admittuntur etiam pro excusatione censure.
- 8 Non procedit etiam pena privationis sepulture delicto proprietatis occulto.
- 9 Refertur ampla, & generalis constitutio Vrbani VIII. contra proprietarios.
- 10 Monachus post professionem, de bonis per eam annuatim donatis disponere non potest.
- 11 Religiosus post professionem inestabilis est.
- 12 Religiosus testari nequit, sive professionem emisit in monasterio bonorum capax, siue incapax.
- 13 Monasterium ipsum non potest contrahere nuptias monachi, ante professionem factæ.
- 14 Pater professus bona sua inter liberos dividere potest.
- 15 Intellige, si de illis non disposuerit ante professionem.
- 16 Pater professus bona sua inter liberos, etiam inæqualiter dividere potest.
- 17 Fallit si pater ingressus sit monasterium bonorum incapax in communi.
- 18 Ingressus religionem strictam pauperem observantem, habetur pro naturaliter mortuo.
- 19 Pater professus bona sua inter liberos dividere, non indiget licentia sui Superioris.
- 20 Differentia quoad facultatem dividendi inter liberos bona sua, inter religiosos bonorum in communi capaces, & incapaces, non videtur ratione nisi, licet sit communiter recepta.
- 21 Explicantur casus, in quibus pater post professionem bona sua dividit inter liberos: & quantum teneatur relinquere liberis, quantum Monasterio.
- 22 Legitima ex veriori & receptiori sententia datur liberis, statim à die professionis.
- 23 Quomodo intelligendum sit, & practicandum dicitur, patrem tenori æqualem partem Monasterio cum liberis relinquere.
- 24 Vtrum divisio illa per patrem fieri possit inter filios illegitimos.
- 25 Quidquid datur pro ingressu Monasterii, tunc continetur.
- 26 Pecunia non potest dari sine simonia, ob causam professionis in monasterio.
- 27 Fallit, nisi quod datur gradum fuerit intuitu sustentationis religiosi.
- 28 Aut nisi habeat causam omnino distinctam, & separatam.

separatam ab ingressu monasterij, vel professione in eodem.

- 29 Assignatio legitima non dicitur simoniaca, quamvis eadem die filius beneficium resignaverit.
- 30 In dubio traditio rei temporalis censetur facta pro causa temporalis, ad exclusionem delicti.
- 31 Explicatur decil. Putei 42. lib. 2. & Mohe-
dan. decil. 5. de simonia.
- 32 Promissio ejus rei, ad quam quis de jure tenebatur, non potest esse simoniaca.
- 33 Quando litigatur simul super spiritualibus, & temporalibus, transactio fieri potest per traditionem alicujus rei temporalis.
- 34 Quando in vim sententia arbitratorum, temporale datur pro spirituali, non committitur simonia.
- 35 Legatum si fuerit monacho relictum sub ea conditione, quod Monasterio non acquiratur, subsistit quidem, sed conditio rejicitur.
- 36 Explicantur tres modi, quibus conditio adjecta legato factio monacho, valida, aut invalida esse potest.
- 37 Quomodo concipiendum sit legatum ad hoc ut monachus solus fruatur eodem.
- 38 Legatum religioso relictum pro suis necessitatibus, denotat potius causam impulsivam, quam finalem.
- 39 Causa impulsiva ea est, qua solum legatarii commodum respicit.
- 40 Legatum alicui religioso factum pro suis necessitatibus, debetur illi pro annis etiam prateritis, quamvis non indigerit.

Non recedendo à materia capitis præcedentis, sequentes difficultates alias propositæ fuerunt, circa bona per monachos, seu religiosos possessa. Et primò quidem, utrum monachus in ordine Cluniacensi professus, qui ante professionem bona sua præsentia & futura, consanguineis inter vivos donaverat, possit ea, quæ sibi post professionem donantur, possidere.

Secundò, si donatio illa vitio nullitatis corruat, utrum aliqua ratione de bonis suis, post professionem disponere, vel testari queat; aut de illis transigere, ratificando professionem, sine vitio simoniae.

Tertiò, utrum saltem possidere, vel frui possit legato, sibi pro alimentis, & studiis relicto.

Quartò, si factum fuerit illi legatum pro suis necessitatibus, utrum cessante necessitate legatum petere possit; præsertim post aliquot annos non exactum.

Resolutio primæ quæstionis hæc est: Quod cum votum paupertatis sit substantiale religionis professioni, & per consequens proprietatis vitium sit illi substantialiter contrarium; nullo modo potest per monachum professum, aliquid tanquam proprium possideri, cap. cum ad monasterium, & cap. super quadam, & ibi DD. extra de statu monachorum, & ubi dicitur quod religiosus tempore mortis proprium habere inventus, in sterquilino cum sua pecunia sepeliendus est. Et ex Concil. Trident. sess. 25. de regular. cap. 2. in fin. si religiosus proprium habere deprehensus fuerit, privatus est per biennium voce activa, & passiva; & juxta constitutiones ordinis puniendus.

Quod tamen de sepultura dicitur, intelligi debet de illis duntaxat religiosis, qui prius à suo Superiore moniti fuerant, ne bona uti propria possiderent: ut tenet Diana part. 4. resol. moral. tract. 4.

resol. 23. & quia jura non privant ministerio altaris talem monachum viventem cum peculio, nisi quando prius monitus noluit dimittere: ergo nec Ecclesiastica sepultura: Et quia talis defunctus, si viveret, posset se purgare, allegando talem pecuniam sibi datam esse ad custodiam, vel ut alicui fieret restitutio, & Quæ tamen excusatio non proderet strictam Sancti Francisci paupertatem servantibus: ut dicit Portel. in dubijs regul. in verb. sepultura, numero 11. & Nisi tamen adessent probabiles conjecturæ in contrarium. Hieronym. Roderic. in quæst. regul. resol. 128. n. 20. & Præterea Portel. vult illud intelligi ut procedat, quando casus est publicus, scilicet si occultus. & Et supradicta multò magis hodiernis temporibus locum habent, cum scilicet record. summus Pontifex Urbanus VIII. constitutione sua mandaverit, ut nullus ex fratribus bona quæcumque, proventus, census, elemosinas, etiam ex concionibus, lectionibus, missis, consanguineorum subventionibus possideat uti propria, etiam nomine conventus: sed omnia statim Superiiori tradat, & aliàs prout in dicta constitutione continetur, quam inseruit Lezan. tom. 1. summ. Regul. cap. 6. numero 8.

Multò minus monachus iste, post perfectam donationem de bonis inter vivos donatis, ulla ratione disponere, vel testari poterit: quia perfecta donatio tollit indistinctè dispositionem, & testamenti factionem in bonis donatis. Castil. controvers. part. 3. cap. 10. numero 42. & in tract. de usufruct. cap. 39. numero 42. Bertrand. consil. 53. num. 1. 2. & 3. volum. 6. Menoch. consil. 926. numero 3.

Secunda difficultas duo continet capita: primum de testamento religioso, casu quo donatio nulla esset: secundum, de transactione facta super bonis, juncta ratificatione professionis.

Quod ad primum attinet, quidquid in contrarium dixerit Bartol. & alij quidam, verissima & receptissima est sententia, religiosum post professionem, testamenti factionem non habere, cum sit mortuus mundo, & non habeat velle, aut nolle: per text. in Authent. nemo autem, Cod. de Episcop. & clericis, fusc. Sanch. in præcept. decal. lib. 7. cap. 11. numero 7. & ibi numero 9. plures pro hac sententia refert. & Atque ita fuit judicatum, siue monachus professionem emisit in Monasterio bonorum capaci, siue incapaci: Thesaur. jun. lib. 2. quæst. forens. 56. numero 1. & 2. & Nec ipsismet Monasterium potest religiosi testamento ante professionem facto contravenire, aut alterare illud, ut dicit Thesaur. ibidem, numero 4. & Si tamen ageretur de patre, qui religionem ingressus fuisset, & professionem emisisset, liberos habens naturales & legitimos, ex præcedenti matrimonio procreatos; posset ex legis speciali privilegio, bona sua, etiam post professionem inter liberos suos dividere, per text. in Authent. si qua mulier, Cod. de sacrosanct. Eccles. & in Authent. nunc autem, Cod. de Episcop. & cleric. can. si qua mulier 19. quæst. 1.

Quod intelligendum est locum habere, quatenus talis monachus ante professionem non condiderit suum testamentum; illo quippe condito, non potest postea etiam inter liberos illud alterare. Hieron. Roderic. quæst. regul. resol. 135. num. 2.

Utum autem pater inter liberos bona sua inæqualiter dividere possit, postquam emisit professionem. Respondeo, posse inæquales porciones facere, dummodo alij legitima non fraudentur: ut probat text. in dist. Authent. si qua mulier, juncta Glof. in verb. communerata, in fin. quam sequitur Bartol. ibidem, num.

numero 21. Sanch. in *præcep. decalog. lib. 7. cap. 9. numero 26.*

- 17 Quid dicendum de religiosis bonorum incapacibus, quales sunt Capucini, & Recollecti? Respondeo illos non posse illam divisionem inter liberos facere, sicut nec Professi, vel Coadjutores formati in Societate Jesu, qui sunt incapaces cujuscumque successionis, tam in communi, quam in particulari; ad effectum illa retinendi, vel possidendi, sed tantum ad effectum vendendi; cum hoc paupertatis votum non infringat. *Burat. decis. 245. §. 1. Ratio est, quia isti reputantur tanquam naturaliter mortui, ita Bartol. in d. Authen. si qua mulier, num. 3. cum aliis allegatis per Sanch. d. lib. 7. cap. 9. num. 2. & 3. & quamvis Hieronym. Roderic. d. resol. 135. num. 2. videatur exigere quod talis dispositio fiat cum licentia Superioris: tamen verius est, illam non requiri: quia lex hoc non dicit. Sanch. ibidem, n. 4. Verum quod dictum est de religiosis bonorum incapacibus, ut bona inter liberos dividere non possint; licet sit conforme communi Doctorum sententiae, à qua in judicando, vel consulendo recedendum non est: tamen si rationibus agendum esset, non video, cur id prohibitum potius sit istis bonorum incapacibus, quam aliis. Tum quia facultas dividendi bona inter liberos data professis, aut fundatur in reliquiis patris potestatis, quæ adhuc æquè durat in incapacibus ac in capacibus: vel fundatur in strictiori paupertatis observantia; & hoc nihil concludit, quia possidere, vel non possidere bona, non respicit personas religiosorum; cum omnes votum emiserint paupertatis: sed respicit ipsum Monasterium, quod non potest se immiscere circa hujusmodi divisionem. Cum ergo particulares æquè sint mortui mundo, ac bonorum incapaces, & æqualiter retineant reliquiis patris potestatis; sequitur æquè in utrisque prohibendum, vel concedendum esse dividendi bona inter liberos facultatem. Sed ut dixi, non est à communi traditione recedendum.*
- 21 Ceterum, divisio ista sic fieri debet, ut nec filii legitima, nec Monasterium portione sibi debita privetur. Quod ut rectè intelligatur, tres casus distinguendi sunt. Primus, quando pater vult aliquid liberos relinquere, non tamen multum: & hoc casu saltem cuilibet ipsorum legitimam relinquere debet, & non minus. Secundus casus, quando pater professus vult liberos relinquere, quantum plus potest, & tunc relinquere non potest totum: sed debet sibi, seu verius Monasterio retinere partem æqualem cum aliis filiis. Tertius casus est, quando pater disponere non vult, & tunc filij ad minus legitimam habebunt: residuum verò spectabit ad Monasterium.
- 22 Dictaque legitima competet liberos statim à die professionis, non expectata morte naturali patris: ut decidit Rota Romana apud Anton. de Marin. *vari. resol. cap. 253. num. 10. & 14. & sequentib.* & apud Merlin. *de legit. decis. 103.* idque sive agatur de Monasterio bonorum capaci, sive incapaci. *Rot. ead. decis. Novariensis legitima, coram R. P. D. Gb. sterio, repetita in recentiorib. decis. 267. numero 2. & multis sequentib.* ubi ostenditur hanc esse æquiorē, & receptiorem sententiam: *Castillo lib. 3. controvers. cap. 12. num. 31. fuscè Barbof. in cap. cum finis, de regul. ar. Idem Castillo de usufruct. cap. 64. num. 10.* ubi tamen hoc dubitativè proponere videtur. *Grass. in §. legitima, quest. 12. numero 6. Valsqu. controvers. lib. 1. cap. 37. num. 10.* ubi hanc testatur esse communem sententiam: licet ipse contrarium teneat, sicut & Gratian. *discept. forens. §. 15. num. 11.* Sed omnes rationes pro utraque opinione discutit, tan-

demque cum communi resoluit, statim legitimam post professionem deberi. *Merlin. in tract. de legitima, lib. 3. tit. 3. quest. 3. per totam.*

Quia verò mox in secundo casu, diximus æqualem cum filiis portionem patrem professum debere Monasterio relinquere: videamus quomodo hæc æqualis portio computanda sit? Sanè *Gloss. in d. Authen. si qua mulier, in verb. commutata, diffinit*; aut enim pater professus bona sua æqualiter inter liberos distribuit, aut inæqualiter, uni plus quam aliis assignando: si æqualiter, debet reservare tantundem pro Monasterio, quantum unus ex filiis habiturus est: si inæqualiter, Monasterium tantundem habere debet, quantum unus ex filiis cui plus relictum est: quam *Gloss. sequitur Burat. in d. Auth. si qua mulier, num. 21. Sanch. in præcep. decalog. lib. 7. cap. 9. num. 26.* qui in casu occurrenti adhibendum est, cum materiam istam accuratè pertractet.

Loquuti sumus superiùs de divisione faciendâ pro patrem in filiis legitimis: nam verius videtur & convenientius non statim religioſæ, ut in illegitimis dispositio *d. Authentica si qua mulier*, locum non habeat: *Bald. ibidem in d. Authen. n. 34. Jaſon. n. 41. Rodan. de spoliis, quest. 8. in princip. n. 71.* & in hac sententia videtur residere Sanch. cum illam ultimo loco ponat, *d. cap. 9. num. 14. lib. 7. in præcep. decalog.* Alterum secundæ difficultatis caput in eo consistit, quod religioſus iste Cluniacensis, facta cum fratre transactione super lite per eum intentata, ad declarationem nullitatis professionis suæ, concederet quod fratres ipsius, vita ejus durante, pro alimentis & sustentatione vitæ, dimitterent ei religionem suam fructum cujusdam domus, & horti, omneque litæ expensas tenebunt solvere: & insuper dicto monacho restituerent centum libras pro expensis factis causæ litis in itinere ad Urbem. & pro aliis quibuscunque prætensionibus: quibus medianibus, dicti fratres sese ab omnibus prætentionibus in illum aliquem diem invicem liberarent, & liberatos declararentur. Item & his medianibus præfatus monachus suam professionem approbavit, & ratificavit, ac rati in perpetuum habere promisit.

Prima facie videbatur pro simonia concludendum: quia omnis transactio in qua spirituale datur pro temporali, simoniam continet: *cap. primo de transactio. §. 1. Et nominatim pro ingressu in professionem in Monasterio faciendâ, simoniam esse pecuniam recipere: cap. non sari: 8. & ibi DD. notant Binsfeld. de simon. Sanch. lib. 2. consil. moral. cap. 2. dubio 23. num. 1. Diana resol. moral. part. 4. tit. 4. miscellan. resol. 157.* Præsertim cum ratificatio professionis videatur expressè facta in illam causam per illa verba: & *moyennant ce.* Et per has rationes tum mihi fuit ita tenuisse quendam pium, & eruditum Theologum: sed Ego, salua correctione determinatione Sanctæ Matris Ecclesiæ, & consilio meliùs sentientis judicio, existimavi pactum illud non esse simoniam. Quia id quod illi religioſo per transactionem promissum est, consistit in ratione religionis, & cum ejus vita finitur: tunc certum est, promissionem rei temporalis pro religionis ingressu, vel professione faciendâ, validam esse si fiat causa sustentationis personæ, etiam si quis gens habeat aliunde ex quo vivere possit: quod præcedit etiam si talis promissio deducatur in pactum expressum, ut bene probat Bonacin. in tract. de simon. disput. 1. quest. 6. num. 2. per totam. Sanch. lib. 2. consil. cap. 2. dubio 11. numero 9. Guid. Pap. cum Addit. decis. 80.

Pactum

- 28 Præterea, promissio rei temporalis non fuerat facta simpliciter, & præciè propter ratificationem professionis, sed potius intuitu bonorum, quæ religiosus fratri dimittebat; & quibus fratrem omnino privare poterat, si professio fuisset declarata nulla: ut patet ex lectura dictæ transactionis, in qua fratres se invicem liberarunt ab omnibus prætensionibus quas inter se habere poterant: & sic cum dictæ prætensiones, tam juris patrimoniorum, quam maternorum, & aliorum de quibus in dicta transactione, haberent suam causam distinctam, & separatam; nempe bonorum renunciationem quæ erat in litē: necnon commodiorem vitæ religiosi sustentationem: provisio censetur potius facta in illam causam, quam in causam professionis. Rot. decis. 418. n. 4.
- 29 *versic. quia fuit dictum, part. 1. recent. 1* Ubi fuit dictum, quod assignatio legitime facta per patrem filio, eadem die, qua filius resignavit, non erat simoniaca: quia cum dicta assignatio haberet causam particularem, & separatam, & non proportionatam; nempe ut resignans qui deliberabat resignare, commodius vivere posset, actus quavis eadem die facti non dicuntur correspectivi, ad effectum inferendi simoniam. Mohed. decis. 3. de simon. Puteus decis. 171. lib. 1. Gabriel consil. 172. num. 15. lib. 2. Et in dubio actus censetur potius factus in causam licitam, & à re spirituali distinctam, in qua simonia committi non potuit: Quia ad excludendum delictum simoniæ, sufficit possibilitas: & semper sumenda est interpretatio exclusiva simoniæ. Burat. in simili decis. 445. n. 4. & 5.
- 30 Atque ex his satisfit decisioni Putei 42. lib. 2. ubi reputata est illicita conventio, quod quis cederet licit, mediante solutione expensarum: & Mohed. decis. 5. de simonia. Quia illæ decisiones procedunt quando agitur de uno eodemque facto indiviso, & inseparabili; sed hic remissio bonorum temporalium habet causam distinctam, & separatam à professione, ut mox dictum est.
- Item in casu illarum decisionum renunciabatur licit, quæ simpliciter erat super re spirituali; nempe super beneficio: hic autem agebatur de bonis, quæ religiosus ob nullitatem professionis ad se pertinere contendebat.
- Cumque de jure frater fratrem ad alimenta sibi præstanda, de bonis per eum fratri donatis, cogere potuisset; necnon litis sumptus, propter paupertatem; & non est de simonia tractandum, quando promissum fuit id quod de jure debebatur. Felin. in cap. ad audiendam 2. num. 8. de rescript. Burat. decis. 445. numero 2. cum ibi citatis.
- 33 Et generale est, ut quando litigatur super spiritualibus simul, & temporalibus; transactio fieri possit per donationem rei temporalis, veluti si Episcopus agat simul ad spiritualia, & ad annuam pensionem; potest ratione illius temporalis transactionem iniungere: cap. cum universalis, de simon. Redoan. in tract. de simon. part. 2. cap. 21. num. 4.
- 34 Denique cum transactio facta fuerit in præsentia viri Eminentissimi, & non minus eruditione quam pietate clarissimi, inanis est hæc de simonia contentio: cum certum sit ad transactionem super re spirituali deveniri posse, quando temporale datur auctoritate arbitratorum, quos etiam simplices clericos esse sufficit. Bonacia. de simon. disput. 1. quest. 4. §. 15. num. 9. & 11.
- 35 Tertia difficultas facile resolvitur: quia certum est, legatum, aut donationem monacho sic fieri non posse, ut illius proprietatem Monasterio non quaratur: & si sub illa conditione fiat, talis conditio, tanquam

turpis rejicienda est, & habetur pro non scripta: secundum Bartol. in sua quest. 12. Tusch. in verb. monachus, conclus. 317. Galganc. de condit. & demonstr. part. 2. cap. 1. quest. 57. Quod tamen indiget majori declaratione; nam legatum illud, & conditio illi adjecta, tribus modis concipi potest: primo, quod legatum fiat monacho; ut ad ipsum, non autem ad Conventum pertineat: secundo, ut proprietas legati ad solum monachum, non ad Conventum pertineat: tertio, ut proprietas ad solum monachum pertineat; quod si secus fiat, pertineat ad extraneum. Primo casu, intelligitur solus usus monacho relictus de licentia Superiorum, & valet legatum: secundo casu, conditio tanquam turpis habetur pro non scripta, uti contraria bonis moribus religiosorum: idem dicendum est in tertio casu, ex Sanch. in præcept. de calog. lib. 7. cap. 17. num. 12. & sequent. ibi. & num. 17. Lezana in summa regul. tom. 1. cap. 6. num. 34.

Dum ergo quis legare vult soli monacho, si concipere debet legatum, ut convertatur ad studendum, & emendos libros, & alios usus pro persona ejusdem religiosi de jure permittos, cum licentia & auctoritate Superiorum ipsius: hoc casu, validum erit legatum. Caldas in l. si curatorem habens, in verbo l. 1. §. 147. in fin. versic. hoc tamen restringendum. Gigas in tract. de pensionibus, quest. 15. num. 1. Galgan. in tract. de condit. & demonstrat. part. 2. cap. 5. quest. 11 num. 9. versic. potest bene monachus.

Quarta difficultatis resolutio videtur facienda in favorem religiosi, seu pro eo. Monasterij: quia illa verba legati, pro suis necessitatibus, denotant potius causam impulsivam, quam finalem; & per consequens cessante necessitate, debet nihilominus legatum, quod non amittitur quumvis desinat causa impulsiva. Mantica de consuet. lib. 6. tit. 14. num. 15. Galganet. de condit. & demonstrat. part. 2. cap. 4. quest. 2. num. 1. Simon de Præcis de interpret. ultim. volunt. lib. 4. dubit. 12. num. 43. Causa enim impulsiva dicitur, quæ solum legatarij commodum respicit. Castill. lib. 4. controvers. cap. 25. n. 46. Barz. decis. Bonon. 79. num. 8. Adco ut pensiones præteritorum annorum debeantur, quumvis quoad annos præteritos esset necessitas: ut per Corneum consil. 187. num. 8. volum. 2. & adest consilium elegantissimum Calderini, seu apud ipsum, Ancharani, consil. 21. de testam. per totum, ubi agit de legato facto alicui de ordine mendicantium annuatim, pro ejus necessitatibus, solvendo de eo quod voluerit, & petierit à suis hæredibus, dummodo non excedat 33. libras in anno: & concludit tale legatum deberi etiam de necessitate, quumvis religiosus nullam fecerit petitionem singulis annis: sequitur Castillo de usufruct. cap. 30. n. 11. Peregr. de fideicom. artic. 40. n. 48. Simon de Præcis dict. lib. 4. dubit. 8. num. 91. & 92. Sured. de aliment. tit. 2. quest. 5. per totam, & tit. 5. quest. 1. num. 42. & quest. 5. num. 13.

Et ex his resolutæ manent difficultates propositæ.

CAPUT XCVII.

De publicis, & non publicis concubinariis. Quomodo adversus illos procedendum sit, sive clerici sint, sive laici. De clericis adulteri um, aut alia incontinentiæ peccata committentibus. De simonia per